

ODMIENIONY (72) *part praet pass pf*

odmieniony (45), **odmienion** (25), odmieniony *a.* odmienion (2).

-e- (68), -ę- (4).

Pierwsze o oraz e jasne; -on-; -on z tekstów nie oznaczających ó lub oznaczających niekonsekwentnie.

sg m N odmieniony (7), odmieni(o)n (5), zapis odmienio (*bląd*) (1); ~ (*praed*) odmieniony (5) *BibRadz*, *WujJud* *RejPosRozpr*, *SkarJedn*, *SarnStat*, odmieni(o)n (5) *RejPs*, *MurzHist*, *RejPos*, *KuczKat*, *BielRozm*. ◇ *G* odmienion(e)go (1). ◇ *I* odmienionym (1). ◇ *f N* (*praed*) odmieniona (6) *OpecŻyw*, *Leop*, *BielKron*, *WujJud* *BudBib*, *SkarŻyw*, odmienioną (2) *BibRadz*, *WujNT*. ◇ *n N* odmieniono (12), odmienion(e) (11); ~ (*attrib*) -(e) (2); ~ (*praed*) -o (12), -(e) (9); -o *LibLeg*, *HistAl*, *Leop*, *BielKron* (3), *RejPos*, *WysKaz*, *SarnStat*; -(e) *KromRozm II*, *WujJud*, *Calep*, *WujNT* (3); -o : -(e) *GroicPorz* (1:1), *RejAp* (1:1), *BudNT* (1:1). ◇ *A* odmienioné (1). ◇ *pl N m pers* odmieni(e)ni (1). *subst m i f* odmienion(e) (14). *n* (*praed*) odmienioné (2) *RejAp*, *SarnStat*, odmieniony (2) *BielKron*, *RejZwierc*; -é (1), -(e) (1). ◇ *A subst* odmienioné (4); -é (3), -(e) (1). ◇ *I n* odmienion(e)mi (1) *GrzegRóżn*, odmienionymi (1) *CzechEp*.

Składnia dopełnienia sprawcy: odmieniony przez kogo (5).

Sł stp s.v. odmienić, Cn brak, Linde w objaśnieniu s.v. odmienialny, odmienny.

1. *Który uległ zmianie, inny niż poprzednio; mutatus* *Modrz* (46) : thak ci to mufi cyć [!]/ áni może być żadnym obyczáiem odmieniono [*nec potest ullatenus praetermitti*]. *HistAl* D5; ktore przykazánye zá vftánim przyczyny ná czás álbo też wyecznye odmyenyone być może *KromRozm II* x4v, bv; *GroicPorz* y2; *Leop Sap* 12/10, *Dan* 6/8, *Hebr* 1/12; Przyrodzenie człowiece/ vftáwá małżeństwá/ y blogoślawieństwo boże nie fá przez grzech odieyte/ iedno tylko odmienione iż nie tákimi fá iákimi być miály. *BibRadz* I 3a *marg*, I 2b *marg*, *Thren* 4/1; [Święta Helena] iechálá do Ieruzálem/ áby krzyż ná ktorym Kryftus ćirpiál ogládálá. Ale iż przez pogánńkie ludzi ná ten czás to mieysce było odmieniono/ bo ná tym mieyscu byli vczynili flup bogini Wenery *BielKron* 154v, 158, [206], 352v *morg*; *RejAp* 42, 175; był wneth márnym trądem zarázon/ ták iż też lzpctnie było odmieniono oblicze iego. *RejPos* 50v; Słowá Ireneufowe niepełná/ y odmienione/ iákościé zwykli/ przywodźicie *WujJud* 193v, 147v, 156; *WujJudConf* 66v; *RejPosRozpr* c3v; A gdzie co było ábo odmieniono/ álbo wyrzucono/ zá pewnemi tychże dowodámi/ nápráwiłem. *BudNT przedm* d2; *ModrzBaz* 105; *SkarJedn* 136; Gdy kto przy ich grobie łtoi/ czuie fię wnetże tą mocá [!] [...] odmienionym. *SkarŻyw* 132; Mąż ieden/ żonę bárzo świecká máiac/ prosił iey [Maryi z Egnijej] o modlitwę zá nią: vczyniła ták/ y wkrotkim czaście/ oná świecka niewiáltá odmienioná/ do wśzytkich duchownych rzeczy/ powodem fię mężowi zftálá *SkarŻyw* 582; *Calep* 410b; By też ániól ináčzey powiedał/ niżli raz iest opowiedziano/ Páwłowym świadectwem wiárá vtwordzona nie może być nigdy odmieniona. *WujNT* 525, 765 [2 r.], Zzzzz2; Ale ten Státut Kázimiérzów przez Zygmuntá iest odmieniony *SarnStat* 776, 49, 841.

odmieniony z jakiego w jaki (1): Ale to nie idzie zá tym / áby dla te^{go}/ iż przymierze lepńze y dołkonálńze trwa/ z ćielefne^{go} práwie w duchowne odmienione/ żeby też y obrzezanie ćielefne ftać miáło. *CzechRozm* 80.

odmieniony w czym [= pod jakim względem] (2): Abi wnyczim tho przimyerze kthore pod Choczymyem vczyniono yefth odmyenyono nyebilo *LibLeg* 11/186; *NiemObr* 129.

W charakterystycznych połączeniach: na czas odmieniony, wedle czasu i potrzeby, wedle czasow rozmaitości i zwyczajow, częstokroć, szpetnie, za ustaniem przyczyny, wiecznie (na wieki) (2); *Duchem Bożym odmieniony, mocą; odmieniony przez Ducha Św., przez ludzi, przez papieża; w niczym [nie] odmieniony* (2).

Wyrażenie: »k złemu odmieniony« (1): *ArtKanc* P6 *cf* *Wprzen*.

Szeregi: »naruszony i odmieniony« (1): Atánázyus [...] do gárdlá fię o to záłtáwiál áby dekretá Niceńfkiego fynodu/ ni wczým nárułzone/ y odmienione nie były. *NiemObr* 129.

»zinaczon i odmienion« (1): A zwłálczáá powietrze tho theż iuż zináčzono y odmieniono być muśi *RejAp* 175.

W przen (1) : bo ferce íkażone/ ímysły náłze k złemu odmienione. *ArtKanc* P6.

a. *Przeistoczony [w kogo]* (2) : á ty nieprzemieniłz mię w się/ iáko pokarm ciálá twego/ ále ty będziefz w mię odmienion. *KuczKat* 180.

W połączeniu szeregowym (1): A ítąd ci fie oto znáčzy/ íż tylko przez wiárę á miłóść/ bywamy w Páná Kryftuła przeczynieni/ przetworzeni/ odmienieni/ złączeni/ á wpoieni *RejPosWiecz*² 92v.

b. *Przekształcony, którego funkcję zmieniono* (3) : Kościoły, ktorekolwiek odmienione są, mają być przywroczone in priorem ritum Romanum et cultum. *Diar* 56, 56.

odmieniony in aliquam rem (1): Item kościoły wszytki, ktorebykolwiek po przeszłém sejmie były in alium ritum odmienione albo spoliowane ma[ją] być in pristinum ordinem et cultum wroczone hinc in decursu trium mensium. *Diar* 52.

c. *Podupadły, który stracił znaczenie* (1) : Stan Duchowny odmienion/ nie ma fwey powági/ Krol/ Książdz/ y nikt *BielRozm* 4.

2. *Zastąpiony innym lub zajęty przez kogoś innego* (15) : *BielKron* 223v; Y Antykryft też Bogi odmienionemi przezwifki (iáko y ci pierwśzy mieli) zátrzymáł v fiebie/ zniłczywłzy iednego Bogá Oycá/ y Syná iego Páná Iezufá Kryftuła/ miáłto Bogá: Byto/ Antykryft ma Bogá íftność/ zá Demiurgá Bog iemu íeft Troiáki *GrzegRóżn* G3; dla niełpráwiedliwóci będə odmieniony krolełtwá wálze/ á obcy narodowie poiędą ziemię wálzę. *RejZwierc* 43; *BudNT przedm* b3v.

odmieniony na co (1): íż były [*sprawy i ustawy*] zelżone/ ábo ná inłze wymyłły odmienione *RejPos* 194v.

odmieniony w co (1): tego chce áby mu ono [*wieczne karanie*] koniecznie było odmieniono w karanie doczełne *WysKaz* [23].

W połączeniu z wyrazem określonym przydawką „inszy” (1): *RejPos* 194v *cf* *odmieniony na co*.

a. *Zastąpiony innym wyrazem lub inną literą* (5) : *GroicPorz* z; Ná niektórych mieýscach punkty źle kładźione/ y littery odmienione/ miáłto v kładźiono ypłylon tákie y *BielKron* Mmmm2, 277; Nie przypátrzywłzy fię włáfnóci mowy piłmá ś. w ktorey fię częłto łłowy nieco odmienionymi táż rzecz powtarza *CzechEp* 298.

odmieniony na co (1): Náłz téż [*język*] ma /ích/ Niemieckie, ále iuż inłzym łpółobem ná /íz/ odmienione. *JanNKar* Dv.

b. *Nawzajem wymieniony, dany na miejsce innego wziętego od kogoś; supposititius Mącz; commutatus JanStat (4)* : Y iuz ci przerzeczeni zamiánę czyniący/ dáli sobie zobopólnié wprzerzeczoné dobrá tak odmienioné/ iftotné w wiązání *SarnStat* 685, 1040, 1249.

Wyrażenie: »odmienione dziecię« (1): *Supposititius, ut puer supposititius, podmiotek/ podrzutek odmienione dziecię Mącz* 312a.

3. *Rozróżniony (1)* : A což mniemałz/ dla czego takiego rozdziału [*na przykazania o ceremoniach i o prawach*] vzywáią? który [...] słowy tylko/ á nie rzeczą rozny ieft od pierwfzego [...]. (—) To wiedzieć małz/ iż to vpátruię z tego rozdziału/ tak chytrze słowy odmienionego: że [...] *CzechRozm* 98.

4. *Odwołany, unieważniony (4)* : *LibLeg* 11/153; tilko żebych to mógl wierzyc/ że ład boży/ o mnie może być iako odmienion abo włżon/ i maluczka tropkę [!] nadzieie o lepłzem stanie mieć *MurzHist* R3; [*rozkazano*] Synow też swoich áby nie obrzezowali/ [...] y thak się íprzeciwiąc áby zakon przyłzedł w wieczne zápamiętanie/ y wżytki wstáwy áby były odmienione [*immutarent omnes iustificationes*]. *BibRadz* 1.*Mach* 1/51; *BudBib* 1.*Mach* 1/51.

5. *Który przestał istnieć, trwać; mutatus PolAnt (4)* : O iako gorzko matka plakała męki okrutné fwégo milégo słyna/ proflątż boga oyttza/ aby iego męka była odmieniona. *OpecŻyw* [80]; Íż gniew panski ínadnye może byc odmienion. *RejPs* 42v *marg*; *RejPos* 196v; młodzieńcy y pánienki rozchorzáły się/ y odmienioná ieft piękność niewiaft. *BudBib* 1.*Mach* 1/27.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (2)* : *Commutatus* – *Odmieniony*. *Calep* 225a, 683b.

Synonimy: **3.** *oddzielony, odłączony*; **4.** *abrogowany, kancellowan, oddalony, odrzucony, odwołany, rewokowany, skażony, »wniwecz obrocony«.*

Cf **NIEODMIENIONY, ODMIENIĆ, ODMIENIĆ SIĘ**